

PALYAÇONUN KIRMIZI BURNU

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde. Çocuklar masal dinlermiş uzak ülkenin birinde. Bu ülkenin adı; Sevgi Diyarıymış. Burada çocukların gönlünce koşup oynadığı Renkli Düşler Sirki varmış. Bu sirkte neler yokmuş ki. Atlı karıncalar, dönme dolaplar, uçan kazlar, firdöndüler, tahta bacaklar. Bu sirkte bir de yetenekli mi yetenekli bir palyaço varmış. Çocuklar en çok Pancar adlı bu palyaçoyu severlermiş. Pancar, çocukları gülmekten kırıp geçirirmiş. Yaptığı hareketlerle de büyükleri şaşkına çevirmiş.

Altından alevler yükselen, kıldan ince, kılıçtan keskin bir ip üzerinde yürürmüş. Elinde top yerine, portakal elma gibi meyveleri çevirmiş. Düşürdükçe bu meyveleri, çocuklar alır hapur hapur yerlermiş. Pantomim gösterileri yaparmış. Çocuklara unuttukları sokak oyunlarını öğretirmiş.

Çocuklar, Pancar'ın en çok, koca, kırmızı burnunu severlermiş. Burnuna dokununca mutluluktan havalara uçarlarmış. Bu kırmızı burun Pancar'a babasından kalmış. Ona gözü gibi bakarmış. Her gece siler, temizler, güzel kokular sürermiş kırmızı burnuna. Uyurken de başucundan ayırmazmış. Babasının şu sözünü her zaman hatırlarmış;

- Bir palyaço için en önemli şey; bu kırmızı burnudur. Onu asla kaybetme. Her türlü numarayı öğrenebilirsin. Bütün oyunlarda en iyi olabilirsin. Ama yüzüne yakışan kırmızı bir burnun yoksa palyaçoluk yapamazsın. En önemlisi de, bu kırmızı burnun olmazsa çocukların yüzünü güldürmezsin.

Pancar, her gece, babasının bu öğütlerini düşünürmüş. Sonra, kırmızı burnu için yazdığı şiiri mırıldanmış; "Benim güzel kırmızı burnum/ Beni yalnız bırakma/ Benim güzel kırmızı burnum/ Benden ayrılırsan kimsenin burnuna olma." Daha sonra huzur içinde uykuya dalmış.

Renkli Düşler Sirki'nin patronu oldukça cimri ve kötü kalpli bir adammış. Pancar'ı günlerce çalıştırır, her türlü işe koşturur ama bir lokma ekmek bile vermezmiş. Hatta palyaçonun hakettiği ücreti bile ödemezmiş.

Günler günleri kovalamış, aylar ayları... Artık bu durum Pancar'ın canına tak etmiş. Patronun hakkını istemeye karar vermiş. Patronun odasına girmiş. Durumunu anlatmış;

- Yıllardır yanınızda çalışıyorum. Verdiğiniz bütün görevleri yerinine getiriyorum. Ama siz bana, ne hak ettiğim ücreti veriyorsunuz. Ne de bir parça kuru ekmek. Artık buna dayanamıyorum.

Patron, hiçbir şey dememiş. Yalnızca kaşlarını çatmış, sinirli sinirli uzaklara bakmış. Sonra yanında çalışan iki devi odasına çağırılmış.

- Alın bu palyaçoyu, ülkenin en uzak köşesine götürüp bırakın. Götürürken gözlerini de bağlayın. Hangi yollardan gittiğinizi görmesin. Görmesin ki geri dönemesin.

- Tamam patron.

Devler, Pancar'ın kollarına girip havaya kaldırmışlar. Pancar çabalıyormuş ama kurtulması mümkün değilmiş. Patron yanına yaklaşmış Pancar'ın ve koca, kırmızı burnunu söküp çıkarmış.

- Bunu da kendime alıyorum. Artık bir palyaço olmadığına göre buna da ihtiyacın olmayacak.

- Lütfen kırmızı burnumu almayın. Tamam sizden hiçbir şey istemiyorum. Lütfen beni kırmızı burnumdan ayırmayın.

Patron duymamış bile Pancar'ın yalvarıp yakarmasını. Eliyle işaret etmiş alıp götürün diye. Devler dışarı çıkarmış Pancar'ı. Ellerini gözlerini bağlamışlar. Uçan bir kaza binmişler. Kaz havalanmış. Dağlar tepeler aşmış. Uçsuz bucaksız çöllerden geçmiş. İki yaz bir güz gitmiş. Vahşi bir ormanda bitmiş yolculukları. Pancar'ı bir başına bırakıp geri dönmüşler.

Pancar etrafına bakınmış. Nerede olduğunu tahmin etmeye çalışmış. Ama bu konuda hiçbir bilgisi yokmuş. Aslan kükremelerinden, kurt ulumalarından yırtıcı bir ormanda olduğunu anlamış. Çalılıkların arasından bir çift gözün kendisine baktığını hissetmiş. Kalkıp kaçmaya başlamış. Dallara, yapraklara çarpa çarpa ilerliyormuş. Birden, derin mi derin bir kuyuya inmeye başlamış. Güç bela kuyu da bir dala tutunmuş. Derin bir nefes almış. Kafasını yukarı çevirdiğinde kuyunun başında; bir aslan, bir kurt, bir kaplan onu gözlüyormuş. Kuyunun dibinde bir ejdarha, ağzını açmış bekliyormuş. Pancar'ın kaçacak hiçbir yeri yokmuş. Ağlamaklı şekilde bir dua etmiş; "Allah'ım beni kurtar bu kuyudan, bu yırtıcılardan. Kurtar ki çocukların yüzünü yeniden güldüreyim."

Derken, mavi kanatlı bir kuş yetişmiş imdadına. Tutmuş omzundan kolundan, hem sağından hem solundan. Çıkarmış kör kuyudan. Sarmış da sarmalamış. Allı pullu kanadına bağlamış. İki tekerlemiş bir yuvarlamış. Pancar'ı küçük, şirin bir köye bırakmış. Pancar teşekkür etmiş mavi kanatlı kuşa. Kuş sır olmuş, dönmüş yemyeşil yaprağa. Pancar yorgun argın köyün yolunu tutmuş.

Bu arada patron, Pancar'dan aldığı kırmızı burnu takmakla uğraşıyormuş. Aynanın karşısına geçip kırmızı burnu yerleştirmeye çalışmış. Ama burun fırlayıp çıkıyormuş. Eliyle bastırılmış, düzeltmiş, sıkıştırmış yine olmamış. Burun yerinde durmuyormuş. Sonra vazgeçmiş. Birine satarım demiş, dolabına saklamış.

O sırada, sirkin etrafında bir davulcunun sesi duyulmuş; "Duyduk duymadık demeyin. Yarın şehzademizin doğum günü partisi olacak. Her kim ki padişahın biricik oğluna, eşi benzeri olmayan bir hediye getirirse, padişahımız hediyeyi getirene bir kese altın verecek. Duyduk duymadık demeyin."

Sirkte çalışan iki soytarının gözleri parlamış. Kafa kafaya verip düşünmüşler. Bir hediye bulup götürmeliyiz. Ödülü biz kapmalıyız. Sonra akıllarına palyaçonun kırmızı burnu gelmiş. Bu

eşi benzeri olmayan bir hediye olabilir. Kırmızı burnu, patronun alıp sakladığını biliyorlarmış. Gece olunca gizlice patronun odasına girmişler. Parmaklarının üzerinde yürüyerek dolabı açmışlar. Koca, kırmızı burun orada duruyormuş. Getirdikleri kutuya özenle yerleştirmişler burnu. Sessizce çıkıp gitmişler.

Pancar köye varmış. Başına gelenleri anlatmış. Köyün yaşlıları; eğer bir palyaçoyun çocukların yüzlerini güldürürsün. Onları eğlendirirsin demiş. Pancar, çocuklar için eski eşyalardan, tahtalardan bir sirk yapacağını söylemiş. Az dememiş, çok dememiş, var dememiş, yok dememiş, çalışıp çabalamış çocuklar için bir sirk yapmış.

Köylüler, çocuklarını toplayıp getirmişler. Pancar onlara ateş dansı yapmış. İp üzerinde yürümüş. Top çevirmiş. Sihirbazlık gösterileri yapmış. Komiklikler, şakalar... Ama çocuklar ve büyükler sadece şaşkınlıkla izlemişler. Pancar, kırmızı burnu olmadan kimsenin yüzünü güldüremiyormuş. Bütün gösterileri yapıyormuş ama hiçbir çocuğu mutlu edemiyormuş. Çocuklarla vedalaşmış. Üzgün ve mutsuz şekilde yine yola koyulmuş.

Bu sırada, iki soytarı da heyecanlı bir şekilde saraya doğru geliyormuş. Yolda birbirlerini eğlendirmek için burnu takmak istemişler. Ama kırmızı burun onlarda da durmuyormuş. Elleriyle bastırılmışlar, düzeltmişler, sıkıştırmışlar yine olmamış. Bize uygun değil galiba demişler. Yollarına devam etmişler. Saraya varmışlar.

Saray da padişahın oğlu için doğum günü hazırlıkları sürüyormuş. Kırk aşçı, kırk kazan keşkekle, kırk kazan yoğurt hazırlamış. Kırk çeşit baharatı karıştırıp kırk çeşit iksir yapmış. Kırk çeşit çikolatadan, kırk çeşit pasta yapmış. Kırk düvelden, kırk çeşit hediye gelmiş. Kürkler, oklar, genç taylar, renkli renkli ayakkabılar, kuş tüyünden yorganlar, tahtadan arabalar... Daha neler neler... Ama şehzade hiçbirini beğenmiyormuş.

Sıra gele gele iki soytarıya gelmiş. Yavaşça çıkarmışlar kırmızı burnu kutudan. Padişaha uzatmışlar. Herkes şaşkın bir şekilde bakıyormuş. Bu çok basit bir hediyeymiş onlara göre. Şehzade koşarak babasına sarılmış.

- Baba, bunu çok sevdim. Bu kırmızı burnu alalım. Beklediğim hediye bu benim.

İki soytarının gözleri parlamış. Ellerini oğuşturmuşlar. Padişah hediye almış. Ödülü vermiş. İki soytarı hemen sarayı terk etmişler. Çünkü kırmızı burun, şehzadeye de olmazsa bu onların sonu olabilirmiş. Padişah, görevlilere emretmiş;

- Akşam, muhteşem bir tören istiyorum. Yenilecek içilecek. Biricik oğlum, misafirlerin karşısında hediyesini alacak. Eksiksiz bir tören olsun.

Şehzade, akşam vakti doğum günü kıyafetini giymiş. Padişahın tahtına oturmuş. Ülkenin dört bir yanından misafirler gelmiş. Herkes çok heyecanlıymış. Padişah, kırmızı burnu oğluna takmış. Burun fırlayıp gitmiş. Görevliler tekrar getirmiş. Padişah tekrar denemiş. Ama bir türlü

uymuyormuş. Şehzade çok üzölmüş. Hüngür hüngür ağlamaya başlamış. Tören dağılmış.

Şehzadenin en mutlu günü, en kötü günü olmuş. Bir daha güzel yüzü hiç gülmemiş. Hasta olmuş yataklara düşmüş. O, üzölünce padişah da mutsuz olmuş. Padişahın bu halini gören halkın da yüzü gülmez olmuş. Padişah dört bir yana haber salmış; "Her kim, gül yüzlü oğlumun yüzünü güldürürse, benim baş vezirim olacak. Kızımın evlenecek. Sarayımın kalacak." Ülke bu haberle çalkalanmış.

Pancar, köyden ayrılmış ayrılmasına ama karmakarışık bir ormanda kaybolmuş. Ne yana gideceğini bilemiyormuş. Bir ileri gidiyormuş, bir geri geliyormuş. Her yer birbirine benziyormuş. Bir çıkış yolu bulamamış. Aç, susuz ve yorgunmuş. Ağlamaklı şekilde yine dua etmiş; "Allah'ım beni kurtar bu karışık ormandan, bu çaresiz ortamdan. Kurtar ki çocukların yüzünü yeniden güldüreyim." Derken karşısına ak saçlı, ak sakallı bir bilge çıkmış. O'na da başından geçenleri anlatmış. Bilge, cebinden kırmızı bir ip yumağı çıkartmış ve demiş ki;

- Bu ip yumağını, ormanın derinliklerinde yuvarla. Sonra onu takip et. İpin bittiği yerde aradığın herşeye kavuşacaksın.

Bilge sır olmuş. Dönmüş mavi kanatlı bir kuşa. Pancar devam etmiş yoluna. Yuvarlamış kırmızı ip yumağını. Sonra düşmüş peşine. Dağlar tepeler aşmış. Bir koşmuş, bir yavaşlamış. Az gitmiş, uz gitmiş. Dere tepe düz gitmiş. Çayır çimen geçerek, lale sümböl biçerek, soğuk sular içerek, altı ayla bir güz gitmiş. Bir de dönüp bakmış ki, görölmüyormuş geldiği yer.

İpin bittiği yer, muhteşem bir saraymış. Sarayın kapısında bir kalabalık varmış. Pancar sormuş; Bu kalabalık neyin nesidir? Cevap vermişler; Padişahın oğlu aylardır hasta, bitkin, çaresiz yatmakta. Kim yüzünü güldürürse bu şehzadenin, padişah tüm isteklerini gerçekleştirecek. Pancar de şansını denemek istemiş. Kırmızı burnu olmadan nasıl becererek, bilmiyormuş. Ama içinde bir umut varmış.

Sıra gele gele Pancar'e gelmiş. Padişahı selamlamış. Derdini anlatmış önce;

- Padişahım, ben Renkli Düşler Sirki'nde bir palyaçoydum. Tek amacım çocukların gül yüzünü güldürmekti. Çünkü bir ülkede çocukların yüzü gülerse, herkes mutlu olur, huzur içinde yaşar. Tek amacım buydu. Patronumdan hakkım olan ücreti isteyince, beni yabancı diyarlara götürüp bıraktılar. Koca, kırmızı burnuma da el koydular. Bilmediğim diyarlarda çok zorluklar yaşadım. Kırmızı burnum olmayınca da hiçbir çocuğun yüzünü güldüremedim. Kırmızı burnum bana söz verdi. Eğer ayrılırsak kimsenin burnuna olmaz. Duydum ki gözbebeğiniz, biricik oğlunuz gülmeyi unutmuş, yataklara düşmüş. Benim kırmızı burnumu bulmamdan yardımcı olun. Ben de şehzademizin ve bütün ülke halkının eski neşeli günlerini geri getireyim.

Padişah herşeyi anlamış. Kutudan,Pancar'ın kırmızı burnunu uzatmış. Pancar'ın gözleri fal taşı gibi açılmış. Almış, koklamış, öpmüş, kırmızı burnunu. Şıp diye takmış burnuna. Neşesi yerine

gelmiş. Başlamış gösterilerine. Şehzade, kahkahlarla kendinden geçmiş. İyileşmiş, ayağa kalkmış. Padişah, koca göbeğini hoplata hoplata gülmüş. Saray ahalisi gülmekten yerlere yatmış.

Padişah söz verdiği gibi, Pancar'ı başveziri yapmış. Soytarılar ve patron, Pancar'dan özür dilemişler. İyi insanlar olacaklarına söz vermişler. Pancar da affetmiş onları. Pancar ve şehzade bütün ülkeyi dolaşmışlar. Bütün çocukların, insanların yüzünü güldürmüşler. Pancar, Padişahın kızı Gülçiçek hatunla evlenmiş. Kahkahalar içinde, mutlu, mesut bir ömür sürmüşler.